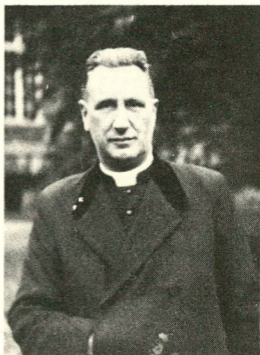

SOBRY, Paul, priester, hoogleraar en literatuur-historicus (Ieper 16 juni 1895 - Heverlee 25 januari 1954).

Hij studeerde na zijn humaniora in Ieper filosofie aan het Klein Seminarie in Roeselare en zette na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog deze studie voort in Limerick (Ierland). In 1915 werd hij naar het front gestuurd en maakte als brancardier de hele oorlog mee. Hij had al vroeg contact met Cyriel Verschaeve, voor wie hij een blijvende bewondering opvatte, zoals al blijkt uit zijn opstel Van grote mannen en heiligen (1919). Bij een van zijn bezoeken dicteerde Verschaeve hem zijn bekende brieven aan paus Benedictus XV en kardinaal Mercier over de toestand van de Vlaamse soldaten aan het front. Na de oorlog getuigde Sobry in het proces van de Vlaamse houthakker M. Geerardijn. In 1919 zette hij zijn priesterstudie voort aan het Groot Seminarie in Brugge; in 1922 werd hij tot priester gewijd. Vervolgens studeerde hij in Leuven twee jaar klassieke filologie en werd toen retoricaleraar aan het Klein Seminarie in Roeselare, waar hij aanknoopte bij de traditie van Gezelle, Verriest, Rodenbach en de „geest van Roeselare” in zich opnam. Hij deed er zich kennen als een geestdriftig leraar, die op zijn leerlingen een stempel van cultuur en voornaamheid drukte. Hij was lid van het Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond, waar hij de extreme stelling „Dietsch of niets” proclameerde. Toch verliet hij de traditionele studentenbeweging, toen in 1928 het Jeugdverbond

voor Katholieke Actie werd opgericht om de jeugdgroepen van Vlaanderen „die geen politiek doel nastreven, maar de hiërarchische leiding van de Kerk aanvaardden” in één beweging te groepeeren.

In 1931 werd hij van zijn leraarsambt ontheven en ging studeren aan de universiteiten van Nijmegen, Münster (Westfalen), Oxford, Cambridge, Heidelberg, Straatsburg en Birmingham, waar hij zich specialiseerde in de Stilforschungsmethode en de vergelijkende literatuurgeschiedenis. In 1934 promoveerde hij tot doctor in de moderne letteren op een proefschrift over Newman and his Idea of a University. De openbare verdediging van dit proefschrift werd destijds in het Leuvense studententijdschrift *Ons Leven* „een groote mondaine, literaire en sportieve gebeurtenis” genoemd en in *De Standaard* werd ze beschouwd als een der eerste en glanzende wapenfeiten van de zich pas vernederlandsende Alma Mater.

In 1934 werd Sobry hoogleraar te Leuven en doceerde er o.m. vergelijkende literatuurgeschiedenis, moderne Nederlandse letterkunde en *aesthetica*. Toen in 1933 het Hoogstudenten Verbond voor Katholieke Actie (HVKA) in Leuven werd opgericht en deze groepering na enige tijd door de mannen van de Katholieke Studentenactie (KSA) van de Westvlaamse kanunnik Dubois als niet deugdelijk genoeg werd aangevallen, gaf Sobry zijn volledige steun aan het HVKA, waarin hij toen naast A. Dondeyne een invloedrijke rol speelde. Tegen de ultra's in bracht hij er een geest van het newmaniaanse gentlemansideaal. Universitair was voor hem synoniem van openheid, ruimdenkendheid, gesprek en fair-play.

In 1936 was Sobry voorzitter van de afdeling Cultuur op het VIdé Katholiek Congres in Mechelen. Hij inviteerde de betwiste pater Callewaert als spreker en hield zelf een referaat over Het herzieningsproces van onze Cultuur. Hij leverde er scherpe kritiek op de cultuurcrisis van de tijd en hield tevens een vurig pleidooi voor de progressiviteit in de Vlaamse cultuurontwikkeling en volksopvoeding. Daarbij pleitte hij vooral voor een synthese, die de hele cultuur van de tijd „integreert in het goddelijke plan over de wereld en ons volk”. Kort na dit congres belegde Pr. Thuysbaert te zijnen huize in Lokeren een bijeenkomst met het doel alle katholieke krachten in Vlaanderen te bundelen. Vooraanstaanden van de Katholieke Vlaamse Volkspartij, het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) en het Verdinaso werden het er eens over het ideaal Dietsland en aanvaardden zelfs het autoritaire principe van het Verdinaso. Om het plan uit te voeren en de nieuwe organisatie te leiden zou er een directorium van vijf man worden samengesteld met een vertegenwoordiger van de christelijke democratische arbeiders, van de boeren, het VNV, het Verdinaso en Rex. Sobry verzette zich tegen dit project, omdat hij vreesde dat in dat directorium één man de baas zou zijn, met name Joris van Severen; het directorium is er niet gekomen.

Naar aanleiding van het honderdjarig bestaan van *Met Tijd en Vlijt*, in 1937, verleende de universiteit op initiatief van Sobry het eredoctoraat aan Cyriel Verschaeve, Stijn Streuvels, mejuffrouw Belpaire, prof. dr. Gerard Brom en Anton van Duinkerken.

In 1940 werd Sobry opnieuw gemobiliseerd als aalmoezenier en maakte de exodus naar Frankrijk mee. In het eerste jaar van de oorlog werkte hij nog sporadisch mee aan Nieuw Vlaanderen en verder maakte hij deel uit van een groep Leuvense academici, die politieke projecten uitwerkte voor na de oorlog. In 1952 was Sobry gastprofessor aan de universiteit van Washington en na zijn terugkeer stichtte hij te Leuven het Instituut voor Literatuurwetenschap, met secties voor het geschreven en voor het gesproken woord.

Sobry was als hoogleraar en als causeur een merkwaardig bezieler. Daarbij was hij een mild man vol begrip, bij wie velen hun geestelijke nood kwamen uitspreken. Ook heeft hij vele slachtoffers van de naoorlogse repressie voortgeholpen.

WERKEN : *Moderne Vlaamsche religieuze lyriek* (in samenwerking, 1940); - *Vota Academica. Een vade-mecum voor alle Leuvense universitaire* (1945); - *Italiaanse Letteren van de Renaissance*, in *Algemene Literatuurgeschiedenis* (waarvan hij redacteur was), III (1948).

LITERATUUR : J. Florquin, *Prof. Dr. Paul Sobry*, in *Germania-Gedenkboek* (1942); - J. Aerts, *Kanunnik Prof. Dr. P. Sobry, Twintig jaren hoogleraar te Leuven* (1952); - A. de Bruyne, *Joris van Severen. Droom en daad* (1961); - A. Dondeyne, *Universitair-Katoliek*, in *Universitas*, jg. 25 (1963); - A. Dondeyne e.a., *Gelovend in de wereld* (1972).

JOOS FLORQUIN